

**PARLAMENTARNI ODBOR ZA STABILIZACIJU I PRIDRUŽIVANJE
EVROPSKE UNIJE I CRNE GORE (POSP)**

Drugi sastanak

17-18. maj 2011.

Podgorica

DEKLARACIJA i PREPORUKE

Usvojeno 18. maja 2011.

Drugi sastanak Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje Evropske unije i Crne Gore (POSP) održan je 17-18. maja 2011. godine u Podgorici, pod zajedničkim predsjedavanjem g. Eduarda Kukana, u ime delegacije Evropskog parlamenta, i g. Ranka Krivokapića, predsjednika Skupštine Crne Gore, u ime delegacije Skupštine Crne Gore.

Na sastanku su razmijenjena mišljenja:

G-dina Milana ROĆENA, ministra vanjskih poslova i evropskih integracija,
- u ime Vlade Crne Gore;

G-dina Stefana SANNINA, zamjenika generalnog direktora za proširenje,
- u ime Evropske komisije;

Nj.E. Leopolda MAURERA, ambasadora EU u Crnoj Gori
- u ime Visokog predstavnika Evropske unije za vanjske poslove i politiku bezbjednosti;

G-đe Ranke ČARAPIĆ, vrhovne državne tužiteljke Crne Gore

Odbor se bavio sljedećim temama:

- Stanjem odnosa između Evropske unije i Crne Gore – koracima koji su potrebni kako bi se započeli pregovori o članstvu,
- Primjenom Akcionog plana za jačanje zakonodavne i kontrolne uloge Skupštine Crne Gore,
- Saradnjom među organima vlasti, posebno Skupštine Crne Gore i aktera civilnog društva,
- Rezultatima organa za sprovođenje zakona (npr. policije i pravosuđa) kao ključnih elemenata vladavine prava,
- Regionalnom saradnjom, sa naglaskom na regionalne parlamentarne inicijative i Cetinjski parlamentarni forum,
- Ekonomskim kretanjima, uključujući koordinaciju strukturnih instrumenata, poljoprivredu, ruralni razvoj i energetiku.

Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje, u skladu sa članom 3 svog Poslovnika o radu i članom 125 Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Evropske unije i Crne Gore, uputio

je sljedeću Deklaraciju i Preporuke Savjetu za Stabilizaciju i pridruživanje i institucijama u Crnoj Gori i Evropskoj uniji:

1. Pozdravlja odluku Evropskog savjeta od 17. decembra 2010 za dodjeljivanjem statusa zemlje kandidata Crnoj Gori; izražava svoja očekivanja da će pregovori početi nakon što Komisija objavi Izvještaj o napretku za 2011. godinu, pod uslovom da Crna Gora napravi dobar napredak u ispunjavanju uslova koje je postavila Komisija;
2. Pozdravlja činjenicu da je proces uspostavljanja pravnog i ustavnog okvira u zemlji skoro finalizovan i konstatuje potrebu tijesne saradnje svih političkih subjekata, kako bi se proces okončao; poziva sve političke partije da bez daljeg odlaganja postignu konsenzus o nacrtu izbornog zakona, u skladu sa preporukama OEBS/ODIHR-a i Venecijanske komisije;
3. Pozdravlja napredak u radu Skupštine i poziva na veću internu raspodjelu budžetskih i ljudskih resursa Skupštini Crne Gore, kako bi se svim poslanicima i Službi Skupštine omogućili bolji finansijski i tehnički uslovi, slični onima koji postoje u zemljama regiona i članicama EU, kako bi se poboljšali kapaciteti Skupštine za nadzor i kontrolu rada Vlade;
4. Konstatuje sa zadovoljstvom pravovremeno donošenje Akcionog plana za jačanje zakonodavne i kontrolne uloge Skupštine Crne Gore i sprovođenje planiranih mjera i aktivnosti; ohrabruje dalje jačanje zakonodavne i kontrolne funkcije parlamenta uključujući saslušanja i druge kontrolne mehanizme; pozdravlja formiranje Radne grupe, sastavljene od predstavnika vladajućih i opozicionih partija, koja treba da poboljša poslovničku proceduru, posebno u pogledu zastupljenosti opozicionih inicijativa i prijedloga;
5. Konstatujući pozitivan pomak koji je Skupština Crne Gore ostvarila od prethodnog sastanka POSP-a, poziva Skupštinu Crne Gore da hitno i značajno pojača svoje kapacitete kada su u pitanju zadaci ocjenjivanja da li su prijedlozi zakona koji dolaze iz Vlade u skladu sa pravom EU i podstiče Komisiju da obezbijedi potrebnu tehničku pomoć po ovom pitanju, u okviru instrumenata prepristupne pomoći; podstiče Vladu da zakonodavni proces učini transparentnijim i dostupnim javnosti;
6. Ponavlja važnost aktivnih i nezavisnih organizacija civilnog društva za demokratiju i u ovom pogledu pozdravlja imenovanje Savjeta za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija; poziva na dalje jačanje saradnje Vlade i nevladinih organizacija, posebno putem širih konsultacija sa nevladinim organizacijama u kreiranju politike, uključujući formulaciju politika i zakonodavstva, kao i u praćenju aktivnosti vlasti; pozdravlja potpisivanje Memoranduma između Skupštine Crne Gore i mreže nevladinih organizacija na polju demokratizacije i ljudskih prava, u martu 2011; pozdravlja rad Nacionalnog savjeta za evropske integracije, koji uključuje predstavnike civilnog društva, Vlade, pravosuđa i opozicije, ali poziva da se njegova uloga u procesu evropskih integracija pojača;
7. Ponavlja posebnu važnost vladavine prava za razvoj države i pozdravlja, u tom pravcu, pojačanu aktivnost u pripremanju i usvajanju neophodnih zakona; naglašava, međutim, ključni značaj pune primjene zakona;
8. Naglašava značaj pune primjene ustavnih odredbi o službenim jezicima u upotrebi i poziva crnogorske vlasti da u potpunosti primijene ove odredbe u svim oblastima, a posebno u obrazovanju u sljedećoj školskoj godini;

9. Priznaje korake crnogorske Vlade ka osiguravanju slobode izražavanja u medijima kroz Prijedlog zakona o elektronskim medijima i dopuna Krivičnog zakona, naročito putem dekriminalizacije klevete, ali poziva na energično i brzo djelovanje kako bi se osigurala nezavisnost i profesionalnost medija, posebno obezbjeđivanje nezavisnosti i jačanje kapaciteta za objektivni rad javnog servisa, kao i povećanje transparentnosti u njegovom finansijskom radu; naglašava da prijavljeni slučajevi zastrašivanja i fizičkog nasilja nad novinarima, kao i nad aktivistima civilnog društva, moraju biti u potpunosti istraženi i procesuirani gdje je to moguće;
10. Ističe da se sloboda zakona o informisanju sprovodi uz teškoće, posebno kada je u pitanju obezbjeđivanje dokumenata koji bi mogli biti dokaz korupcije u oblasti privatizacije i javnih nabavki; poziva Vladu i organe lokalne samouprave da olakšaju pristup relevantnim podacima; poziva državne organe da se uzdrže od pritiska na one nevladine i neprofitne organizacije i aktere civilnog društva u cjelini, koji istražuju slučajeve korupcije i organizovanog kriminala, i obavljaju uloge čuvara;
11. Konstatuje određeni napredak u reformi pravosuđa, što se pokazalo kroz usvajanje značajnih izmjena Zakonika o krivičnom postupku i drugih zakona koji regulišu ovu oblast, povećanje raspoloživih ljudskih resursa i smanjenje neriješenih sudskih predmeta, ali poziva na preispitivanje sistema i modela imenovanja sudija i tužilaca u skladu sa mišljenjem Venecijanske komisije dostavljenom na zahtjev Vlade;
12. Konstatuje dobar napredak u usvajanju važnih zakona iz oblasti borbe protiv korupcije i pozdravlja usvajanje nove strategije i akcionog plana iz ove oblasti, zajedno sa osnivanjem Nacionalne komisije za implementaciju istih i usvajanje novog Zakonika o krivičnom postupku; ističe, međutim, da je korupcija i dalje rasprostranjena u mnogim oblastima i da su dostignuća u istragama, krivičnim gonjenjima i pravosudnim presudama u slučajevima korupcije i organizovanog kriminala poboljšana, ali nedovoljno, posebno u slučajevima koji se tiču visokih zvaničnika, uglavnom zbog neefikasnosti u primjeni zakona; konstatuje da je organizovani kriminal i dalje problem i skreće pažnju na potrebu efikasnog sprovođenja usvojenih zakona u ovoj oblasti od strane policije i tužilaštva, omogućavajući pravosuđu da primijeni nove zakone protiv korupcije u sudovima;
13. Izražava žaljenje što je odložena parada ponosa, nakon incidenata tokom i nakon koncerta „solidarnosti“ za LGBT populaciju; izražava očekivanje da će državne vlasti, političke partije i sve institucije sačuvati otvoreno društvo, promovisati toleranciju i davati jednoglasnu podršku organizatorima parade ponosa i obezbijediti da se održi uz garantovanje bezbjednosti svim učesnicima;
14. Konstatuje sa zadovoljstvom da je Crna Gora posvećena regionalnoj saradnji i pohvaljuje dobre odnose sa susjedima i njenu ukupnu stabilizirajuću ulogu u regionu i poziva da tako nastavi; konstatuje da je država aktivni član većine regionalnih organizacija i da je zaključila niz pravosudnih i policijskih sporazuma sa svojim susjedima; pozdravlja nedavno ratifikovane sporazume sa Bosnom i Hercegovinom, Hrvatskom i Srbijom s time u vezi; poziva državu da brzo riješi pitanje svoje granice sa Hrvatskom preko Međunarodnog suda pravde;
15. Prepoznajući važnost jačanja parlamentarne dimenzije regionalne saradnje, pozdravlja planove za unaprjeđivanje aktivnosti usmjerenih ka podršci jačanju Cetinjskog parlamentarnog foruma; takođe, pozdravlja otvaranje mogućnosti za regionalnim projektima od 2012. godine, sa ciljem jačanja institucionalne saradnje među

parlamentima u regionu; izražava saglasnost da proces jačanja regionalne parlamentarne saradnje treba da teži jačanju postojećih mehanizama saradnje, umjesto kreiranju novih;

16. Pozdravlja dobre rezultate države u sprovođenju ekonomskih reformi, ali ističe činjenicu da je finansijska kriza pokazala određene strukturne slabosti u ekonomskom modelu i naglašava da je neophodno preduzeti dalje korake ka sprovođenju strukturnih reformi; poziva Vladu da obezbijedi okruženje za značajniji napredak konkurentnosti ekonomije, monitoring sprovođenja ugovora o privatizaciji, osiguravanje transparentnosti u pružanju državne pomoći i usvajanje boljeg i jednostavnijeg uređenja poslovnog okruženja, a posebno olakšavanje funkcionisanja malih i srednjih preduzeća;
17. Konstatuje značajnu ulogu koju turizam ima u privredi i njegov potencijal da doprinese razvoju zemlje; naglašava, međutim, određene slabosti u ovom sektoru, i poziva Vladu da preduzme dalje korake u postizanju optimalnog balansa između valorizacije masovnog i elitnog turizma, revitalizaciji ruralnog područja, povezivanju turizma i poljoprivrede, unapređenju infrastrukture, zaštiti prirode, efikasnom upravljanju otpadom; ističe značaj povećanja obima poljoprivredne proizvodnje uz adekvatnu podršku razvoju sela, sa posebnim akcentom na organsku proizvodnju i stočni fond;
18. Pozdravlja mjere za razvoj ekonomije sa niskom emisijom ugljenika, razvojem velikog hidroenergetskog i termoeenergetskog potencijala zemlje i drugih obnovljivih izvora energije, koji će doprinijeti osiguravanju domaćih potreba, pa čak predstavljati i resurs za izvoz; upozorava na rizike koji velike brane mogu imati na životnu sredinu; poziva na odgovarajuće i transparentne procjene kada je u pitanju životna sredina i ulaganje u energetiku, uključujući „ekološki bolju opciju” i javne konsultacije sa nevladinim sektorom prije odluka o pokretanju investicija i poziva Vladu na pažljivo donošenje odluka o izmjenama vlasništva u energetsom sektoru; poziva Vladu da primijeni model u gradnji autoputa, u skladu sa metodologijom EU i uz podršku njenih institucija.